

PUHEENJOHTAJA JUNCKERIN VUODEN 2017 PUHE UNIONIN TILASTA

Euroopan tulevaisuutta koskevat ehdotukset,
jotka voidaan toteuttaa Lissabonin sopimuksen
perusteella

Puheenjohtaja Juncker esitti 13. syyskuuta 2017 pitämässään puheessa unionin tilasta näkemyksensä Euroopan tulevaisuudesta vuoteen 2025 mennessä. Tällä tietosivulla selostetaan, miten puheenjohtaja Junckerin ehdotukset voidaan toteuttaa hyödyntämällä Lissabonin sopimuksen tarjoamia mahdollisuuksia täysimääräisesti. Unionin tilaa käsitelleen puheen yhteydessä puheenjohtaja Juncker lähetti yksityiskohtaisen aiekirjeen, jossa selostettiin konkreettisia lainsäädäntöehdotuksia ja muita ehdotuksia siitä, miten puheessa ilmoitetut aloitteet voidaan toteuttaa. Komissio käynnistää nämä aloitteet vuonna 2017 ja/tai 2018 tähdäten vuoteen 2025. Samalla se pitää mielessä touko- tai kesäkuussa 2019 pidettävät Euroopan parlamentin vaalit, jotka ovat Euroopan unionin demokratian kannalta tärkeä tapahtuma.

Puheenjohtaja Junckerin puhe unionin tilasta 13. syyskuuta 2017

Selitys

MÄÄRÄENEMMISTÖPÄÄTÖKSET SISÄMARKKINOILLA

"Kun on kyse tärkeistä sisämarkkinakysymyksistä, haluan että neuvostossa tehdään useammin ja helpommin päätöksiä määränemmistöllä – ja että Euroopan parlamentti osallistuu tasavertaisena."

Vuoteen 2025 tähtäävät aloitteet, jotka esitettiin puheenjohtaja Junckerin aiekirjeessä 13. syyskuuta 2017

Tiedonanto mahdollisuudesta lisätä määränemmistöäänestysten ja tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen käyttöä sisämarkkina-asioissa SEU-sopimuksen 48 artiklan 7 kohdan perusteella.

ENERGIA

SEUT-sopimuksen 192 artiklan 2 kohdassa määrätään mahdollisuudesta soveltaa tavallista lainsäätämisyjärjestystä säännöksiin, jotka ovat etupäässä verotuksellisia sekä toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat merkittävästi jäsenvaltion valintaan eri energianlähteiden välillä ja sen energiahuollon yleiseen rakenteeseen. Neuvoston olisi sovittava tästä yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan.

SOSIAALISET KYSYMYKSET

Tietyillä sosiaalipolitiikan aloilla edellytetään tällä hetkellä yksimielisyyttä. Tällaisia aloja ovat esimerkiksi työntekijöiden suojelu työsopimuksen päättymisen yhteydessä, työntekijöiden ja työnantajien etujen kollektiivinen turvaaminen ja EU:n ulkopuolelta muuttaneiden laillisesti EU:ssa oleskelevien työehdot. **SEUT-sopimuksen 153 artiklan 2 kohdassa** mahdollistetaan näiden kolmen osa-alueen siirtäminen tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen piiriin, jos neuvosto sopii asiasta yksimielisesti Euroopan komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan.

VEROTUS

SEU-sopimuksen 48 artiklan 7 kohdan – perussopimusten yleisen siirtymälausekkeen – ansiosta neuvostossa voidaan siirtyä yksimielisestä päätöksenteosta määränemmistöpäätöksiin ja erityisestä lainsäätämisyjärjestyksestä tavalliseen lainsäätämisyjärjestykseen. Tämä ei edellytä jäsenvaltioilta ratifiointia, mutta yhden jäsenvaltion parlamentti voi veto-oikeudellaan pysäyttää aloitteen etenemisen. Kaikkia verotuskysymyksiä ei tarvitse siirtää määränemmistöpäätösten piiriin yhdellä kertaa, vaan ne voidaan siirtää yksitellen, aihealue tai verokanta kerrallaan.

SEU-sopimuksen 48 artiklan 7 kohtaa voidaan käyttää, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

- Eurooppa-neuvosto ilmoittaa kansallisille parlamenteille aikomuksestaan soveltaa siirtymälauseketta;
- kansallisilla parlamenteilla on kuusi kuukautta aikaa ilmoittaa vastustuksestaan: neuvosto ei voi hyväksyä aloitetta, jos yksikin

Puheenjohtaja Junckerin puhe unionin tilasta 13. syyskuuta 2017

Selitys

kansallinen parlamentti vastustaa sitä;

- Euroopan parlamenttia pyydetään antamaan hyväksyntänsä jäsentensä äänten enemmistöllä;
- Eurooppa-neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti.

MÄÄRÄENEMMISTÖPÄÄTÖKSET ULKOPOLITIIKAN ALALLA

"Haluan, että jäsenvaltiot miettivät, mitkä ulkopoliittikan päätökset voitaisiin tehdä yksimielisyyden sijaan määräenemmistöllä."

Vuoteen 2025 tähtäävät aloitteet, jotka esitettiin puheenjohtaja Junckerin aiekirjeessä 13. syyskuuta 2017

Tiedonanto mahdollisuudesta lisätä määräenemmistöäänestysten käyttöä yhteisessä ulkopoliitikassa SEU-sopimuksen 31 artiklan 3 kohdan perusteella.

SEU-sopimuksen 31 artiklan 3 kohdassa mahdollistetaan siirtyminen määräenemmistöpäätöksiin yhteisessä ulkopoliitikassa. Siitä olisi sovitava yksimielisesti Eurooppa-neuvostossa eikä se koskisi päätöksiä, joihin liittyy sotilaallisia tai puolustusnäkökohtia.

TERRORISMIN TORJUNNAN SISÄLTYTTÄMINEN EUROOPAN SYYTTÄJÄNVIRASTON TEHTÄVIIN

"Minusta olisi myös syytä antaa uudelle Euroopan syyttäjänvirastolle tehtäväksi syytteesenpano valtioiden rajat ylittävissä terrorismirikoksissa."

Vuoteen 2025 tähtäävät aloitteet, jotka esitettiin puheenjohtaja Junckerin aiekirjeessä 13. syyskuuta 2017

Tiedonanto Euroopan syyttäjänviraston toimivaltuuksien mahdollisesta laajentamisesta SEUT-sopimuksen 86 artiklan 4 kohdan perusteella koskemaan myös terrorismin torjuntaa.

Euroopan syyttäjänviraston toimivaltuudet oli alun perin rajattu koskemaan EU:n talousarviota vahingoittavien petosten torjuntaa, mutta **SEUT-sopimuksen 86 artiklan 4 kohdassa** määrätään mahdollisuudesta laajentaa toimivaltuuksia kattamaan myös syytteesenpano valtioiden rajat ylittävissä terrorismirikoksissa. Tämä edellyttää sitä, että Eurooppa-neuvosto päättää asiasta yksimielisesti Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan ja Euroopan komissiota kuultuaan.

Puheenjohtaja Junckerin puhe unionin tilasta 13. syyskuuta 2017

Selitys

€ TALOUS- JA RAHALIITON LUJITTAMINEN

”Uskon, että EVM:stä olisi nyt asteittain kehitettävä Euroopan valuuttarahasto, jonka täytyy kuitenkin tukeutua vahvasti Euroopan unionin sääntöihin ja toimivaltuuksiin.”

Vuoteen 2025 tähtäävät aloitteet, jotka esitettiin puheenjohtaja Junckerin aiikirjeessä 13. syyskuuta 2017

- Euroopan vakauserämekanismin muuttaminen Euroopan valuuttarahastoksi
- Euroaluetta koskevan budjettikohdan luominen EU:n talousarvioon seuraavien rahoittamiseen: 1. rakenneuudistusten tuki, 2. vakautusjärjestely, 3. varautumisjärjestely pankkiunionia varten ja 4. lähentymisväline, josta annetaan liittymistä valmistelevalle tukea euroalueeseen kuulumattomille jäsenvaltioille
- Talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta tehdyn sopimuksen asiasisällön ottaminen osaksi EU:n lainsäädäntöä

EUROOPAN VALUUTTARAHASTO

Komissio ehdottaa 6. joulukuuta Euroopan vakauserämekanismin muuttamista Euroopan valuuttarahastoksi, joka perustuu unionin oikeuden kehukseen **SEUT-sopimuksen 352 artiklan** pohjalta.

EUROALUETTA KOSKEVA BUDJETTIKOHTA EU:N TALOUSARVIOSSA

Komissio ehdottaa euroaluetta koskevaa budjettikohtaa lisätalousarviossa tavanomaisen budjettimenettelyn yhteydessä perussopimusten puitteissa.

VAKAUS, YHTEENSOVITTAMINEN SEKÄ OHJAUS JA HALLINTA

Sopimus talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta (vakauseräsopimus) tuli voimaan tammikuussa 2013 sen jälkeen, kun se oli ratifioitu sopimuksen allekirjoittaneissa jäsenvaltioissa (kaikki jäsenvaltiot paitsi Yhdistynyt kuningaskunta, Tšekki ja Kroatia allekirjoittivat tämän sopimuksen). Sen **16 artiklassa** määrätään, että sopimuksen sisältö on liitettävä osaksi EU:n oikeutta vuoteen 2018 mennessä.

Kuten puheenjohtaja Junckerin aiikirjeessä todetaan, komissio tekee asiaa koskevan ehdotuksen **SEUT-sopimuksen 126 artiklan 14 kohdan** perusteella ottaen huomioon vakaus- ja kasvusopimukseen sisältyvän jouston, jota komissio on pitänyt esillä tammikuusta 2015.

MONIVUOTINEN RAHOITUSKEHYS

”Yksi tärkeä elementti ovat talousarviosuunnitelmat, jotka komissio esittää toukokuussa 2018. Tässäkin meillä on valinnan paikka: joko edistämme Euroopan unionin tavoitteita nykyisen talousarvion tiukoissa raameissa tai lisäämme Euroopan unionin talousarvion kapasiteettia niin, että tavoitteet voidaan paremmin saavuttaa. Kannatan jälkimmäistä vaihtoehtoa.”

Komissio esittää toukokuussa 2018 ehdotuksen vuoden 2020 jälkeistä aikaa koskevasta uudesta monivuotisesta rahoituskehyksestä **SEUT-sopimuksen 312 artiklan 2 kohdan** perusteella.

ETENEMINEN KOHTI TÄYSIMÄÄRÄISTÄ PUOLUSTUSUNIONIA

"Haluan myös lisätä panostusta puolustukseen. Uusi EU:n puolustusrahasto on toteutumassa, kuten myös pysyvä rakenteellinen yhteistyö puolustuskysymyksissä. Tarvitsemme vuoteen 2025 mennessä todellisen Euroopan puolustusunionin."

PYSYVÄ RAKENTEELLINEN YHTEISTYÖ

SEU-sopimuksen 42 artiklan 6 kohdan mukaan ryhmä samanmielisiä jäsenvaltioita, joilla on vaadittu operatiivinen toimintakyky, voi viedä Euroopan puolustuksen seuraavalle tasolle siirtymällä nykyisestä kahdenvälisen ja monenvälisen sotilaallisen yhteistyön tilkkutäkistä kohti tehokkaampia puolustuksen yhdentymisen muotoja.

YHTEINEN PUOLUSTUSUNIONI

SEU-sopimuksen 42 artiklan 2 kohdassa määrätään unionin yhteisen puolustuspoliitikan määrittelemistä asteittain. Se johtaa yhteiseen puolustusunioniin, kun Eurooppa-neuvosto yksimielisesti niin päättää. Tässä yhteydessä kunnioitetaan täysin kaikkia jäsenvaltioiden velvoitteita Natossa.

SCHENGEN-ALUEEN VIIMEISTELY

"Jos haluamme suojata ulkorajojamme ja aivan oikeutetusti vahvistaa niitä entisestään, meidän on avattava vapaan liikkuvuuden Schengen-alue Bulgarialle ja Romanielle välittömästi."

"Lisäksi olisi sallittava Kroatian liittyä täysivaltaiseksi Schengen-alueen jäseneksi, kun kaikki edellytykset täyttyvät."

Schengen-alueen laajentamista koskevat päätökset on tehtävä **perussopimukseen liitetyn pöytäkirjan N:o 19 ja Schengenin säännösten** perusteella, ja ne edellyttävät kaikkien jäsenvaltioiden yksimielisyyttä neuvostossa sen jälkeen kun Euroopan komissio on antanut myönteisen arvon liittymisperusteiden täyttymisestä. Komissio antoi myönteiset arviot Bulgariasta ja Romaniasta vuosina 2009 ja 2010, mikä osoitti niiden täyttävän Schengen-alueeseen liittymisen edellytykset. Näin ollen komissio tukee näiden kahden jäsenvaltion täysjäsenyyttä Schengen-alueessa.

Kroatian edistymistä kohti Schengen-alueeseen liittymisen edellytysten täyttymistä arvioitiin läpi koko vuoden 2016. Joidenkin alojen osalta Kroatia täyttää jo tarvittavat edellytykset, mutta toisilla aloilla tarvitaan lisäparannuksia. Schengenin tietojärjestelmän arviointi on vielä saatettava päätökseen lokakuuhun 2017 mennessä, ja ulkorajoja koskeva uusi arviointikäynti järjestetään marraskuussa 2017. Kun kaikki edellytykset täyttyvät, komissio tekee neuvostolle ehdotuksen Kroatian liittymisestä Schengen-alueeseen.

EUROALUEEN VIIMEISTELY

”Euron on tarkoitus olla koko Euroopan unionin yhteinen raha. Kaikilla jäsenvaltioillamme kahta lukuun ottamatta on oikeus ja velvollisuus ottaa euro käyttöön, kun ne täyttävät edellytykset.”

Kaikki jäsenvaltiot kahta lukuun ottamatta (Tanska ja Yhdistynyt kuningaskunta) ovat velvollisia ottamaan euron käyttöön ja liittymään euroalueeseen. Lisäksi 16 jäsenvaltiota (Belgia, Bulgaria, Saksa, Kreikka, Espanja, Italia, Kypros, Liettua, Luxemburg, Unkari, Malta, Itävalta, Portugali, Romania, Slovenia ja Slovakia) on **SEUT-sopimukseen liitettyssä julistuksessa N:o 52** nimenomaisesti todennut, että euro on Euroopan unionin raha.

Bulgaria, Kroatia, Tšekki, Unkari, Puola, Romania ja Ruotsi eivät vielä kuulu euroalueeseen mutta ovat perussopimusten nojalla velvollisia liittymään euroalueeseen heti kun ne täyttävät kriteerit. Niihin viitataan ilmaisulla ”jäsenvaltiot, joita koskee poikkeus”. Tämä poikkeus on väliaikainen ja se poistetaan heti kun ne täyttävät **SEUT-sopimuksen 140 artiklan 1 kohdassa** esitetyt lähentymiskriteerit.

Euroopan komissio ja Euroopan keskuspankki arvioivat kahden vuoden välein, täyttävätkö nämä maat kyseiset kriteerit. Seuraava arviointi tehdään toukokuussa 2018.

PANKKIUNIONIN VIIMEISTELY

”Jos haluamme pankkien kaikkialla Euroopassa toimivan samojen sääntöjen pohjalta ja saman valvonnan alaisina, kaikkia jäsenvaltioita olisi rohkaistava liittymään pankkiunioniin.”

Pankkiunioniin kuuluvat kaikki euroalueen maat ja muita EU:n jäsenvaltioita, jotka ovat päättäneet osallistua pankkiunioniin. Kaikista maista, jotka ottavat tulevaisuudessa euron käyttöön, tulee automaattisesti pankkiunionin jäseniä.

Euroalueen ulkopuoliset jäsenvaltiot voivat liittyä yhteiseen valvontamekanismiin luomalla tiiviin yhteistyösuhteen sen valvojana toimivaan Euroopan keskuspankkiin. Tällainen tiivis yhteistyö vahvistetaan Euroopan keskuspankin päätöksellä, kun kyseinen euroalueen ulkopuolinen maa on tehnyt asiasta ilmoituksen, ja edellyttäen, että kyseinen maa täyttää tietojenvaihtoa ja valvontatoimenpiteiden sitovaa luonnetta koskevat tiukat ehdot.

Tanskassa ja Ruotsissa aloitettiin kesällä 2017 keskustelu pankkiunioniin liittymisestä.

Puheenjohtaja Junckerin puhe unionin tilasta 13. syyskuuta 2017

Selitys

EUROOPAN UNIONIN LAAJENTUMINEN

”Jos haluamme lisätä naapurustomme vakautta, meidän olisi myös pidettävä yllä Länsi-Balkanin maiden kannalta uskottavia jäsenyysnäkyymiä.”

Vuoteen 2025 tähtäävät aloitteet, jotka esitettiin puheenjohtaja Junckerin aiekirjeessä 13. syyskuuta 2017

Strategia Serbian ja Montenegron EU:hun liittymistä varten Länsi-Balkanin ensimmäisinä maina (helmikuu 2018)

SEU-sopimuksen 49 artiklan mukaan jokainen Euroopan valtio, joka kunnioittaa EU:n arvoja ja sitoutuu edistämään niitä, voi hakea EU:n jäsenyyttä. Kun neuvottelut on saatu kaikista luvuista päätökseen, sovitut ehdot – sekä mahdolliset suojalausekkeet ja siirtymäjärjestelyt – kirjataan EU:n jäsenvaltioiden ja ehdokasvaltion väliseen liittymissopimukseen. Liittymissopimuksen allekirjoittaminen edellyttää Euroopan parlamentin suostumusta ja neuvoston yksimielistä hyväksyntää. Tämän jälkeen kaikki EU:n jäsenvaltiot ratifioivat liittymissopimuksen valtiosääntönsä vaatimusten mukaisesti (eli sopimus ratifioidaan maan parlamentissa tai kansanäänestyksessä).

Komissio määrittää Montenegron ja Serbian tässä suhteessa edelläkävijöiksi, sillä ne ovat tällä hetkellä ainoat Länsi-Balkanin ehdokasmaat, jotka käyvät liittymisneuvotteluja. EU jatkaa ja vahvistaa yhteistyötään kaikkien Länsi-Balkanin kumppanimaiden kanssa voidakseen tukea niitä matkalla EU-jäsenyyteen.

KÄRKIEHDOKASJÄRJESTELMÄN SÄILYTTÄMINEN

”Jos haluamme vahvistaa Euroopan demokratiaa, emme voi kumota sitä pientä demokraattista kehitystä, jota kärkiehdokkaiden (Spitzenkandidaten) nimeäminen merkitsee. Haluaisin, että kärkiehdokkaat nimettäisiin vastakin.”

SEU-sopimuksen 17 artiklan 7 kohdan mukaan Eurooppa-neuvoston on otettava Euroopan parlamentin vaalit huomioon ehdottaessaan Euroopan komissiolle uutta puheenjohtajaa. Päätös tehdään määräenemmistöllä, minkä jälkeen ehdokkaan on tultava valituksi Euroopan parlamentin jäsenten enemmistöllä.

Tämä lähestymistapa otettiin käyttöön Euroopan parlamentin vuoden 2014 vaalien jälkeen, jolloin Eurooppa-neuvosto ehdotti Euroopan komission puheenjohtajaksi puheenjohtaja Junckeria – eniten ääniä saaneen poliittisen ryhmän kärkiehdokasta – ja Euroopan parlamentti valitsi hänet.

MONIKANSALLISET LISTAT

”Suhtaudun myönteisesti myös ajatukseen monikansallisista listoista Euroopan parlamentin vaaleissa – vaikka tiedänkin, että aika monet teistä vastustavat ajatusta.”

SEU-sopimuksen 14 artiklan 2 kohdan perusteella Euroopan parlamentin täsmällinen koostumus hyväksytään Eurooppa-neuvoston yksimielisellä päätöksellä. Viimeisin paikkojen jakoa koskeva päätös hyväksyttiin kesäkuussa 2013 juuri ennen kuin Kroatista tuli EU:n 28. jäsenvaltio.

Monikansalliset listat edellyttäisivät kaikkien jäsenvaltioiden ratifiointia. **SEUT-sopimuksen 223 artiklan 1 kohdassa** määrätään, miten monikansalliset listat tai mitkä tahansa muut Euroopan parlamentin vaaleja koskevat muutokset voidaan toteuttaa.

Puheenjohtaja Junckerin puhe unionin tilasta 13. syyskuuta 2017

Selitys

Neuvosto voi yksimielisesti ja saatuaan Euroopan parlamentin jäsenten enemmistön hyväksynnän vahvistaa uusia säännöksiä siitä, miten Euroopan parlamentin jäsenet valitaan. Uudet säännökset tulisivat voimaan vasta sitten, kun kukin jäsenvaltio on ratifioinut muutokset valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

Tämä on ainoa puheenjohtaja Junckerin puheeseen sisältyvä ajatus, joka ei edellyttäisi perussopimusten muuttamista, vaan ratifiointia kaikissa jäsenvaltioissa. Tämän vuoksi puheenjohtaja Juncker ainoastaan ilmaisi myönteisen suhtautumisensa asiaan.

TEHOKKUUDEN LISÄÄMINEN EU:N OHJAIMISSA

”Haluan tehokkuutta. Talous- ja finanssiministerin tehtävä olisi annettava talous- ja rahoitusasioista vastaavalle komissaarille – joka ihannetapauksessa on myös varapuheenjohtaja. Hänen pitäisi olla myös euroryhmän puheenjohtaja.”

”Eurooppa toimisi paremmin, jos yhdistäisimme Eurooppa-neuvoston ja Euroopan komission puheenjohtajan tehtävät.”

Vuoteen 2025 tähtäävät aloitteet, jotka esitettiin puheenjohtaja Junckerin aiekirjeessä 13. syyskuuta 2017

Tiedonanto vaihtoehdoista tehokkuuden lisäämiseksi Euroopan unionin ohjaamisessa.

Tiedonanto Euroopan pysyvän talous- ja finanssiministerin tehtävän mahdollisesta luomisesta (pöytäkirjassa N:o 14 oleva 2 artikla) ja sen institutionaalisista vaikutuksista.

KOMISSION VARAPUHEENJOHTAJAN JA EURORYHMÄN PUHEENJOHTAJAN TEHTÄVIEN YHDISTÄMINEN

Lissabonin sopimuksen pöytäkirjassa N:o 14 olevan 2 artiklan mukaan euroalueen jäsenvaltioita edustavat ministerit valitsevat euroalueen puheenjohtajan enemmistöpäätöksellä. Hänen ei tarvitse olla minkään jäsenvaltion valtiovarainministeri.

KOMISSION PUHEENJOHTAJAN JA EUROOPPA-NEUVOSTON PUHEENJOHTAJAN TEHTÄVIEN YHDISTÄMINEN

Nykyään Euroopan parlamentti valitsee komission puheenjohtajan **SEU-sopimuksen 17 artiklan 7 kohdan** mukaisesti jäsentensä enemmistöllä Eurooppa-neuvoston esityksestä. Eurooppa-neuvosto nimeää ehdokkaan määränemmistöllä ja ottaa huomioon Euroopan parlamentin vaalit. Eurooppa-neuvosto valitsee **SEU-sopimuksen 15 artiklan 5 kohdan** mukaan puheenjohtajansa määränemmistöllä kahden ja puolen vuoden toimikaudeksi, joka voidaan uusia. **SEU-sopimuksen 15 artiklan 6 kohdassa** määrätään, että Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja ei saa hoitaa **kansallista** tehtävää, mikä tarkoittaa sitä, että hän voi hoitaa toista **EU-tehtävää**.